

Силабус курсу КРЕДИТУВАННЯ МАЛОГО І СЕРЕДНЬОГО БІЗНЕСУ

Ступінь вищої освіти – бакалавр
Спеціальність 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
Освітньо-професійна програма «Банківська справа»

Рік навчання: 3; Семестр: 6
Кількість кредитів: 5 Мова викладання: українська

Керівник курсу

ППП

к.е.н., доцент Галина ЗАБЧУК

Контактна інформація halynakv@gmail.com, +380975300957

Опис дисципліни

Дисципліна «Кредитування малого та середнього бізнесу» належить до блоку вибірових дисциплін підготовки бакалавра галузі знань 07 Управління та адміністрування, спеціальності 072 Фінанси, банківська справа та страхування. Дисципліна спрямована на формування у студентів базової системи знань щодо ролі підприємств малого та середнього бізнесу в становленні та розвитку ринкової економіки країни, а також вивчення основ проведення банками кредитування таких підприємств з метою забезпечення малого та середнього бізнесу додатковими фінансовими ресурсами для стабільного розвитку й прибуткової діяльності. Формування у студентів дослідницьких навичок; знання законодавства України в сфері кредитування малих і середніх підприємств.

Структура курсу

№ п/п	Тема	Результати навчання	Завдання
1.	Роль малого та середнього підприємництва у економічному розвитку країни	Вивчити поняття підприємництва на різних етапах економічного розвитку; характерні риси підприємця; економічну сутність малого підприємництва, його функції, основні особливості, переваги та недоліки. Знати підходи до класифікації малих та середніх підприємств за національними та міжнародними стандартами. Визначати роль малих і середніх підприємств в розвитку економіки, роль і значення позикового капіталу для розвитку підприємництва.	Тести, питання
2.	Фінансово-кредитний механізм сприяння розвитку малого та середнього підприємництва	Знати окремі аспекти проблематики фінансово-кредитного механізму сприяння малому і середньому підприємству; основні принципи формування фінансово-кредитного механізму розвитку малого і середнього підприємства. Вивчити фактори, що формують фінансово-кредитні відносини малих підприємств з іншими структурами; основні типи та напрями фінансово-кредитної підтримки малого і середнього підприємництва.	Тести, питання,
3.	Теоретичні засади організації банківського кредитування	Розуміти теоретичні основи кредитування малого та середнього підприємництва. Знати специфіку банківського кредитування малого та середнього бізнесу, методи банківського	Тести, питання, робота у малих

	малого і середнього бізнесу	кредитування підприємств малого та середнього бізнесу; банківські кредитні продукти для малого і середнього підприємництва; мікрокредитування малого бізнесу як важливий напрям реалізації банківського кредитування. Здійснювати оцінку кредитоспроможності позичальника. Засвоїти процес банківського кредитування, економічну та правову роботу банків з позичальниками. Знати зміст кредитної угоди та її значення для організації кредитних відносин.	групах.
4.	Ринок мікрокредитування в Україні.	Засвоїти сутність мікрокредитування і його значення в розвитку малого і середнього бізнесу. Знати ринок мікрокредитування в Україні: учасники ринку, тенденції, перспективи розвитку; законодавче регулювання ринку мікрофінансових компаній; умови мікрокредитування в Україні.	Тести, питання
5.	Державна підтримка підприємств малого і середнього бізнесу. Програми кредитування	Вивчити методи державної фінансової підтримки малого і середнього бізнесу в Україні; порядок надання фінансової державної підтримки суб'єктам підприємництва. Знати державну програму «Доступні кредити 5,7,9»; програми фонду розвитку підприємництва: програма мікрокредитування; програма рефінансування заходів з підтримки системи кредитування у сільській місцевості; програма кредитування ММСП за пріоритетними галузевими напрямками; програма з підтримки фінансування інвестиційних проектів малих та середніх підприємств за пріоритетними напрямками.	Тести, питання, робота у малих групах.
6.	Підтримка малого і середнього бізнесу за рахунок фондів міжнародних організацій	Знати міжнародні джерела та програми фінансування малого бізнесу; підтримку малого і середнього підприємництва на міжнародному рівні (міжнародні кредитні лінії). Володіти знаннями щодо програми для кредитування МСП від ЄБРР, проекту фінансування розвитку МСБ від ЄІБ, Глобальна програма торговельного фінансування (Global Trade Finance Program) Міжнародної Фінансової Корпорації (МФК), США; Проект доступу до довготермінового фінансування від Міжнародного банку реконструкції та розвитку (МБРР). Знати програми ЄС для МСП: EU4Business, Горизонт 2021-2027; Інтерактивна онлайн-платформа для МСБ в рамках Програми USAID «Конкурентоспроможна економіка України».	Тести, питання
7.	Міжнародний досвід кредитування малого і середнього	Знати характеристику малого і середнього бізнесу та його роль у ринковій економіці різних країн, позитивні та негативні риси; малий бізнес	Тести, питання

	підприємства	як окремий сектор ринкової економіки; специфіку фінансового забезпечення розвитку малих і середніх підприємств за участю держави та місцевих органів самоврядування.	
8.	Інноваційні інструменти фінансування малого та середнього бізнесу.	Розуміти сутність новітніх фінансових технологій (FinTech) на фінансовому ринку; перспективи та виклики для розвитку FinTech-ринку в Україні. Засвоїти P2P кредит як інноваційний інструмент позики. Знати Інтернет-платформи приватних позик, колективне фінансування (Краудфандинг).	Тести, питання

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Актуальні грантові можливості від Програми USAID «Конкурентоспроможна економіка України» URL: https://biz.ligazakon.net/news/214039_aktualn-grantov-mozhливost-vd-programi-usaid-konkurentospromozhna-ekonomka-ukrani
2. Балдич Н., Гринчук Н. Місцевий економічний розвиток: моделі, ресурси та інструменти фінансування: практичний посібник. Федерація канадських муніципалітетів / Проект міжнародної технічної допомоги «Партнерство для розвитку міст», 2020 рік. Частина 4. URL: https://decentralization.gov.ua/uploads/library/file/604/PLEDDG_LED_Finance_Guide_Part_4.pdf
3. Банківські продукти та програми допомоги малому і середньому підприємству. Міністерство розвитку, економіки, торгівлі та сільського господарства України. URL: <https://www.me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=aba8ec4d-7a97-4b6c-9065-22aae227d6d7&title=BankivskiProduktiTaProgramiDopomogiMalomuISerednomuPidprimnitstvu>
4. Банківські програми. Портал для підприємців. URL: https://sme.gov.ua/program_type/kredytни-programy-za-pidtrymky-mizhnarodnyh-finansovyh-organizatsiij/page/2/
5. Версаль Н. Переваги та недоліки зовнішніх джерел фінансування малих та середніх підприємств в Україні. *Економічний часопис Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки*. 2020. №1. С. 182-194.
6. Вергун А.М., Матвієнко С.М. Роль та перспективи розвитку мікрокредитування в країнах, що розвиваються *Ефективна економіка*. № 2. 2020. С. URL: <https://economy.nauka.com.ua>
7. Гаркуша Ю.О., Руснак О.О. Банківський кредит у забезпеченні розвитку малого та середнього бізнесу в Україні. *Інфраструктура ринку*. 2019. Вип. 37. С. 560–564. URL: <https://doi.org/10.32843/infrastruct37-81>
8. Гранти на бізнес. Як і де отримати безповоротну фінансову допомогу на підприємство URL: <https://www.epravda.com.ua/publications/2022/08/17/690436/>
9. Державна програма підтримки бізнесу «Доступні кредити 5-7-9%». URL: <https://5-7-9.gov.ua>
10. Закон України «Про споживче кредитування» URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1734-19#Text>
11. Закон України «Про електронну комерцію» URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/675-19#Text>
12. Закон України «Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємства в Україні» URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4618-17#Text>
13. Інструкція про порядок регулювання діяльності банків в Україні: постанова Правління НБУ: затверджена 28.08.2001 р. № 368 URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=z0841-01>
14. Коваленко, В., Радова, Н. Банківський кредит у формуванні фінансово-інвестиційного механізму розвитку малого та середнього підприємства в Україні. *Економіка та суспільство*, 2020 № 22. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2020-22-3>
15. Малий бізнес : етап становлення, ризику та перспектива : метод. рек. / за заг. ред. О. М. Десятнюк, Р. Р. Кулика. – 4-те вид. – К. : Гнозис, 2020. – 104 с.
16. Майбутнє у регулюванні небанківського фінансового сектору. НБУ. URL: <https://bank.gov.ua/doccatalog/document?id=80189428>.
17. Методика інтегральної оцінки фінансового стану позичальників юридичних осіб - Проект Правління Національного банку України. URL: <http://kbs.org.ua/files/897546123456.pdf>

18. Огляд інструментів підтримки бізнесу в період воєнного стану в Україні (за 01.07 – 31.07.2022 р.). URL: <https://niss.gov.ua/news/komentari-ekspertiv/ohlyad-instrumentiv-pidtrymky-biznesu-v-period-voynnoho-stanu-v-0>
19. Партин Г. О., Омелян Х. А. Кредитування діяльності малих і середніх підприємств в Україні: сучасні особливості та шляхи розвитку. *Ефективна економіка*. 2022. № 2. – URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=10009>
20. Пільгові кредити бізнесу: як держава допомагає у фінансуванні підприємств. URL: https://bankchart.com.ua/krediti/statti/pilgovi_krediti_yak_derzhava_dopomagaе_u_finansuvanni_pidpriemstv
21. Підприємництво : підручник / С. В. Панченко, В. Л. Дикань, О. В. Шраменко [та ін.]. - Харків : УкрДУЗТ, 2018. - Ч. 1. Теоретичні основи організації підприємницької діяльності. 241 с.
22. Положення про застосування Національним банком України заходів впливу за порушення банківського законодавства: постанова Правління НБУ: прийнята 28.08.2001 року № 369 URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z0845-01>
23. Положення про порядок формування та використання резерву для відшкодування можливих втрат за кредитними операціями банків : постанова Правління НБУ: прийнята 06.07.2000 року № 279 URL: <http://zakon.nau.ua/doc/?uid=1027.408.18&nobreak=1>
24. Положення про структуру системи банківського нагляду Національного банку України: Постанова Правління Національного банку України від 17 листопада 1997 р. № 380. URL: nbuportal.bank.gov.ua/doccatalog/document?id
25. Порядок надання фінансової державної підтримки суб'єктам малого та середнього підприємництва : затв. постановою Кабінету Міністрів України від 24 січня 2020 р. № 28. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/28-2020-%D0%BF#Text>
26. Романишин В.О., Уманців Г. В., Сясько І. В. Активізація кредитування суб'єктів малого та середнього підприємництва в Україні. *Інвестиції: практика та досвід*. 2018. №22. С. 70-77.
27. Савченко Т.Г., Миненко Л.М. Забезпечення прозорості діяльності банківських груп в Україні. Транспарентність публічних фінансів – протидія корупції: монографія / за ред. д.е.н., Школьник І.О. та д.е.н., Савченка Т.Г. Суми: видавництво «Ярославна», 2018. 186 с.
28. Фінанси бізнесу : навч. посібник / за заг. ред. Н. С. Ситник.- Львів: Видавництво «Апріорі», 2019. - 432 с. URL: https://financial.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2015/10/finansu_Biz_all.pdf
29. Чайковський Я.І. Сучасний стан та напрями розвитку банківського кредитування малого і середнього бізнесу в Україні. *Світ фінансів*. 2021. № 3 (68). С.80-90.
30. Як влада допомагає малому та середньому бізнесу в різних країнах. Електронне видання «Відомості». 2020. URL: <https://www.vedomosti.ru/economics/articles/2020/04/08/827470-pomogayut-malomubiznesu>.
31. 50 грантів до 1,2 млн грн українському бізнесу від Програми USAID (до 24 липня 2023 року) URL: <https://platforma-msb.org/50-grantiv-do-1-2-mln-ukrayinskomu-biznesu-vid-programy-usaid-do-24-lypnya-2023-roku>
32. 34 % of America's small businesses are still closed due to COVID-19. Here's why it matters. URL: <https://www.weforum.org/agenda/2021/05/america-united-states-covid-small-businesses-economics>
33. Benefits of Digitizing your Small-Business Lending. URL: <https://lendfoundry.com/blog/benefits-of-digitizing-your-small-business-lending/>
34. EDC Business Credit Availability Program Guarantee (BCAP) URL: https://www.rbc.com/covid-19/business.html?_ga=2.196429807.2144261350.1643145318-931065629.1642989550
35. Government of Canada's Relief for Business. URL: https://www.rbc.com/covid-19/business.html?_ga=2.196429807.2144261350.1643145318-931065629.1642989550
36. Government-Guaranteed Loans to Support the Growth of Your Business. URL: <https://www.rbcroyalbank.com/business/loans/canada-small-business-financing.html>
37. Helping small businesses get loans. URL: https://www.ic.gc.ca/eic/site/csbfp-pfpec.nsf/fra/h_la02855.html
38. Highly Affected Sectors Credit Availability Program (HASCAP). URL: <https://www.td.com/ca/en/personal-banking/covid-19/small-business-relief/>
39. How AI is Disrupting the Financial Services Industry. October 2020. URL: <https://www.cardrates.com/news/autonomous-next-shows-how-ai-impacts-the-financial-industry/>
40. Key Small Business Statistics — 2021. URL: https://www.ic.gc.ca/eic/site/061.nsf/eng/h_03147.html#5.1
41. Lehnen, Pascal, Hildebrand, Daniel & Löber, Dominik. How banks can master the new competitive situation in the SME lending market and successfully adapt their business model. URL: <https://www.rolandberger.com/en/Insights/Publications/SME-lending-in-transition-opportunities-to>

develop-future-oriented-business.html

42. Sadkowski W. Oferta sektora bankowego dla małych i średnich przedsiębiorstw w czasach kryzysu gospodarczego w Polsce. URL: <https://ruj.uj.edu.pl/xmlui/handle/item/7545> .

43. Pulse of FinTech H1'20. September 2020. URL: <https://assets.kpmg/content/dam/kpmg/xx/pdf/2020/09/pulse-of-FinTech-h1-2020.pdf>

44. Pulse of FinTech H2'20. February 2021. URL: <https://assets.kpmg/content/dam/kpmg/xx/pdf/2021/02/pulse-of-fintech-h2-2020.pdf>

ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

У процесі вивчення дисципліни «Мікрокредитування малого і середнього бізнесу» використовуються такі засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання: поточне опитування, тестування; презентації результатів виконаних завдань; оцінювання результатів модульної контрольної роботи; оцінювання комплексного практичного індивідуального завдання; оцінювання результатів самостійної роботи студентів; залік.

Політика щодо дедлайнів і перескладання. Для виконання індивідуальних завдань і проведення контрольних заходів встановлюються конкретні терміни. Перескладання модулів відбувається з дозволу дирекції факультету за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

Політика щодо академічної доброчесності. Використання друкованих і електронних джерел інформації під час контрольних заходів та екзаменів заборонено.

Політика щодо відвідування. Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання. За об'єктивних причин (наприклад, карантин, воєнний стан, хвороба, закордонне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу з дозволу дирекції факультету.

ОЦІНЮВАННЯ

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни «Кредитування малого і середнього бізнесу» визначається як середньозважена величина, залежно від питомої ваги кожної складової залікового кредиту:

Заліковий модуль 1	Заліковий модуль 2	Заліковий модуль 3
30 %	40 %	30 %
Опитування під час занять (теми 1-4) – 5 балів за тему – макс. 20 балів. Тестування – макс. 10 балів Оцінка за самостійну роботу макс. 20 балів Модульна робота – макс. 50 балів	Опитування під час занять (теми 5-8) – 5 балів за тему – макс. 20 балів. Тестування – макс. 10 балів Оцінка за самостійну роботу макс. 20 балів Ректорська контрольна робота (1-8 теми) – макс. 50 балів	Підготовка КПІЗ – макс. 30 балів. Захист КПІЗ – макс. 40 балів. Виконання завдань під час тренінгу – макс. 30 балів

Шкала оцінювання студентів:

За шкалою ЗУНУ	За національною шкалою	За шкалою ECTS
90–100	відмінно	A (відмінно)
85-89	добре	B (дуже добре)
75–84		C (добре)
65–74	задовільно	D (задовільно)
60-64		E (достатньо)
35–59	незадовільно	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
1–34		F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)